

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

ФАКУЛЬТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

Кафедра лісознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лісовпорядкування

Освітній рівень: бакалавр

Спеціальність: 205. Лісове господарство

Галузь знань: 20. Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “10” XI 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Лісовпорядкування
Викладач (-і)	Шпарик Юрій Степанович
Контактний телефон викладача	+380-0342-59-61-72
E-mail викладача	yuriy.shparyk@pu.if.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	3 год. на тиждень (ауд. 220)
2. Анотація до курсу	
<p>«Лісовпорядкування» вивчається у вищих навчальних закладах для формування у студентів теоретичних знань та практичних навиків в: розумінні теоретичних засад планування заходів з ведення лісового господарства; засвоєнні основних видів стиглості лісу, моделей розрахунку об'ємів користування деревиною та методів інвентаризації лісів; ознайомленні з категоріями лісів та видами особливо захисних лісових ділянок; визначенні шляхів приведення лісового фонду до еталону на принципах безперервного лісокористування; освоєнні методів проведення знімальних робіт і таксації лісу; визначенні розмірів головного користування та інших рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства; упорядкуванні лісів природоохоронного і рекреаційного призначення, лісомисливських господарств; розробці проекту організації і розвитку лісового господарства. Вивчення дисципліни «Лісовпорядкування» базується на знаннях з ведення лісового господарства, отриманих студентами при освоєнні навчальних програм на перших 3-х курсах освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», а програма дисципліни «Лісовпорядкування» на основі раніше отриманих знань передбачає вивчення питань проведення лісовпорядкування на підприємствах лісового господарства та особливостей професійної діяльності майбутніх фахівців цієї галузі.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Метою дисципліни</i> є засвоєння, узагальнення і систематизація основних понять лісовпорядкування, визначення особливостей організації польових і камеральних робіт, а також – розрахунку об'ємів користування для лісових підприємств.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<ul style="list-style-type: none"> - опанування теоретичними засадами і принципами організації лісовпорядкування; - застосування гнучких форм і методів проведення польових і камеральних робіт; - розроблення досконалої системи розрахунку об'ємів користування за видами природних ресурсів; - забезпечення методів ритмічної та сталої роботи підприємства завдяки застосуванню прогресивних підходів до планування заходів з ведення лісового господарства; - організація раціонального використання лісових ресурсів; - знання систем і форм лісового господарства; - знання видів стиглості лісу, обороту рубки і обороту господарства; - знання форм обліку лісового фонду та державного лісового кадастру; - знання методів знімальних робіт з лісовпорядкування та інвентаризації лісу; - знання методів таксації лісу; - знання способів розрахунку розміру головного користування; - знання принципів проектування лісогосподарських заходів з лісовідновлення; - знання особливостей інвентаризації лісів природоохоронного і рекреаційного призначення та лісомисливських господарств; - вміння підбирати потрібні схеми сертифікації лісів для вирішення окремих завдань лісового господарства; - вміння проводити знімальні роботи і таксацію лісу; - вміння вираховувати щорічний розмір головного користування та інших рубок; - вміння скласти проект організації і ведення лісового господарства; - вміння підготувати картографічні матеріали при лісовпорядкуванні. 	

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид занять:			Загальна кількість годин:		
лекції			44		
практичні			36		
самостійна робота			100		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
7-8 -й	Лісове господарство	4-й	Нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Предмет, завдання та історія розвитку лісовпорядкування. Предмет і завдання лісовпорядкування. Зв'язок дисципліни з лісівничими, технологічними та економічними дисциплінами. Історія розвитку лісовпорядкування: до 1861 року – підготовчий, з 1861 до 1917 – накопичення знань, з 1917 до 1991 – організаційний, після 1991 – новітній або сучасний. Функції лісовпорядкування в Україні.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 2. Структура лісовпорядкування в Україні та основні види лісовпорядкування. Функції Державного агентства лісових ресурсів, Кабінету Міністрів та Верховної Рада України в організації лісовпорядкування. Основні нормативні документи лісовпорядкування. Організаційна структура ВО «Укрдержліспроєкт»: центральний офіс, експедиції, партії, таксатори. Основні види лісовпорядкування: базове, повторне, перманентне (безперервне). Етапи робіт при лісовпорядкуванні: підготовчий, польовий, камеральний.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 3. Системи та форми лісового господарства. Системи лісового господарства в Україні, визначення поняття та їх види: лісозаповідна, лісооздоровча, лісозахисна, лісоексплуатаційна (лісокультурна). Форми лісового господарства в Україні, визначення поняття та їх види: за походженням – насінневого, порослевого; за способом лісовідновлення – природного, штучного, змішаного; за способом рубки	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

головного користування – суцільнолісосічна, поступова, вибіркова; за товарністю: дрібнотоварна (Д < 12 см), середньотоварна (12 < Д < 24 см), крупноварна (Д > 24 см).					
Тема 4. Стиглість лісу. Визначення поняття та види стиглості лісу в Україні, їх групування. Група біологічних видів стиглості лісу: природна, відновна насіннева, відновна порослева, фізіологічна. Група екологічних видів стиглості лісу: водоохоронна, ґрунтозахисна, вітроломна, курортологічна. Група економічних видів стиглості лісу: технічна, кількісна, якісна, господарська, економічна, фінансова, комерційна, нектарна, побічного користування, урожайна.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 5. Оборот рубки та оборот господарства. Оборот рубки – визначення терміну та способи розрахунку. Для суцільнолісосічної форми лісового господарства – це період часу за який рубка головного користування проводиться наступний раз в цьому виділі (вік стиглості + нормативний термін лісовідновлення). Оборот господарства – визначення терміну та способи розрахунку. Для поступової і вибіркової форм лісового господарства – це період часу за рубкою головного користування повністю вирубується основний ярус (від першого прийому до останнього).	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 6. Поняття про нормальний ліс. Нормальний ліс в лісовпорядкуванні – це теоретична схема організації рівномірного та невиснажливого користування лісом за результатами лісовпорядкування. Практичне втілення – лісовий масив в Баварії (Німеччина, 1867 р.). Основні принципи: кількість лісових ділянок відповідає обороту рубки чи обороту господарства; площа всіх лісових ділянок – однакова; наявна достатня лісгосподарська інфраструктура; лісівничі заходи мають за мету формування корінних деревостанів. Базова цифра – 1: клас бонітету – I, повнота –	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

1,0, різниця віку між сусідніми лісовими ділянками – 1 рік.					
<p>Тема 7. Об'єкт лісовпорядкування, таксаційний виділ. Об'єкт лісовпорядкування – одиниця (підприємство) з розробки проекту з організації ведення лісового господарства. Структурні одиниці об'єкту лісовпорядкування: лісництво (відділення), квартал, таксаційний виділ, виділ (лісова ділянка). Показники та відмінності між ними для ідентифікації виділу: тип угіддя, походження, тип лісу, головна порода, склад порід – 1 одиниця, вік – 1 рік, клас бонітету – 1, повнота – 0,1, середній діаметр – 1 ступень товщини (2 або 4 см), середня висота – 1 клас бонітету (2 м), кількість ярусів – 1, частка ділової деревини – 25%, частка сухостою – 25%, наявність підліску, наявність підросту – 5 тис. шт./га; тип ґрунту; крутизна схилу – 5 градусів; експозиція схилу – румб.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 8. Господарства, господарські частини, господарські секції. Господарства – визначення терміну та види: хвойне, твердолистяне низькостовбурне, твердолистяне високостовбурне, м'яколистяне, швидкоростуче, чагарникове, плодове. Господарська частина – визначення терміну та види: ліси природоохоронного призначення з особливим (1) та з обмеженим (2) режимом користування на рівнині (3) і в горах (4); рекреаційно-оздоровчі ліси з особливим (5) та з обмеженим (6) режимом користування на рівнині (7) і в горах (8); захисні ліси з особливим (9) та з обмеженим (10) режимом користування на рівнині (11) і в горах (12); експлуатаційні ліси на рівнині (13) і в горах (14). Господарська секція – визначення терміну та види: акацієва, букова, дубова високостовбурна, дубова низькостовбурна, грабова, кленова, липова, модринова, плодова, соснова Іа бонітету і вище, соснова, соснова ІІІ бонітету і нижче, тисова, ялинова Іа бонітету і вище, ялинова, ялинова ІІІ бонітету і нижче, ялинова похідна, та ін.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

<p>Тема 9. Методи лісовпорядкування в історії. Методи лісовпорядкування – визначення терміну та критерії: спосіб поділу на лісові ділянки, спосіб таксації, спосіб розрахунку річної лісосіки, спосіб рубки головного користування, спосіб лісовідновлення, спосіб транспорту деревини. Методи лісовпорядкування в історії: поділу на лісосіки (простого і складного); періодний (періодно-масовий, періодно-площадний); нормального запасу; контролю поточного приросту.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 10. Сучасні методи лісовпорядкування. Поняття про метод лісовпорядкування. Сучасні методи лісовпорядкування: класів віку (квартали, виділи; окомірно-вимірвальна таксація виділів, призначення заходів; господарське групування виділів за класами віку, групами віку, господарствами, госпчастинами та госпсекціями; розрахунок лісосік за господарським групуванням для госпсекцій, рубки за типами деревостанів, лісовідновлення за типами лісу); ділянковий (квартали, виділи; окомірно-вимірвальна таксація виділів, призначення заходів; господарське групування виділів за класами віку, групами віку; розрахунок лісосік за господарським групуванням для виділів, рубки за типами деревостанів, лісовідновлення за типами лісу); перманентний або безперервного лісовпорядкування (виділи; окомірно-вимірвальна таксація виділів, призначення заходів; рубки за типами деревостанів, лісовідновлення за типами лісу).</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 11. Підготовчі роботи при лісовпорядкуванні. Включають: визначення стану існуючих меж об'єкта, аналіз існуючого поділу лісів об'єкта на категорії та виділених особливо захисних лісових ділянок, збір таксаційних, геодезичних і планово-картографічних матеріалів попереднього лісовпорядкування, складання та узгодження проекту квартальної і візирної мережі, виявлення обсягів</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

<p>прорубування та прочищення кварталних просік, підбір лісо-таксаційних таблиць та інформації, вивчення забезпеченості об'єкта лісовпорядкування топографічними картами і матеріалами ДЗЗ, збір основних економічних та інших відомостей, збір інформації з наявних планів розвитку територій, закладання пробних площ, складання проекту наряд-завдання на проведення лісовпорядкування, перша лісовпорядна нарада.</p>					
<p>Тема 12. Аналіз природних умов об'єкту лісовпорядкування. Природні умови об'єкту лісовпорядкування: природна зона, лісогосподарський район, рельєф, ландшафти, гідрологія, гідрографія, клімат (температура і опади за місяцями; тривалість вегетаційного періоду і сума активних температур; напрям і швидкість вітру за сезонами; сніговий покрив – глибина, початок, кінець, середня тривалість; промерзання ґрунту – глибина, тривалість; небезпечні стихійні явища), тваринний світ (окремо – червонокнижні види), рослинний світ (окремо – червонокнижні види), об'єкти природно-заповідного фонду.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 13. Аналіз економічних умов об'єкту лісовпорядкування. Економічні умови об'єкту лісовпорядкування: види промислових підприємств в районі, структура підприємств лісової галузі, об'єми споживання деревини за сортиментами і за підприємствами, наявність робочої сили за кваліфікаціями, розподіл лісового фонду за ОТГ, розподіл зовнішніх меж за користувачами, транспортна інфраструктура, лісові такси, наявність соціальної інфраструктури і т.п.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 14. Знімально-геодезичні роботи при лісовпорядкуванні. Виконуються таксаторами за правилами топографічного знімання території України і узгоджуються з чинним земельним кадастром. Поділяються на зовнішні (знімання меж з іншими користувачами) та внутрішні</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

<p>(знімання меж кварталів і виділів). Точність зовнішніх: ліній – 1 см, горизонтальних кутів – 1 хвилина, вертикальних кутів – 1 градус. Точність внутрішніх: ліній – 1 дм, горизонтальних кутів – 10 хвилин, вертикальних кутів – 1 градус. Межові та кварталні просіки прорубуються на ширину 0,5 м, візири – 0.3 м. Лісовпорядні знаки: стовпи – кварталні, кварталні вказівні, межові міжгосподарські, візирні, вказівні, на пробних площах; кілки – пікетні, для закріплення центрів площадок при таксації лісу.</p>					
<p>Тема 15. Таксація лісу при лісовпорядкуванні. Способи таксації лісу: суцільного переліку, часткового переліку, оцінювальний (статистичний), окомірновимірювальний, окомірний. Роботи при способі суцільного переліку: визначення меж лісової ділянки; замір діаметру на висоті 1,3 м всіх дерев лісової ділянки з діаметром більше 6 см.; визначення породи кожного з цих дерев, замір висоти дерева не менше 24-х з цих дерев для кожної породи і з рівномірним представництвом за ступенями товщини; замір довжини крони цих не менше 24-х дерев за породами; визначення товарності цих не менше 24-х дерев за породами, окомірне визначення інших показників таксації. Роботи при способі часткового переліку: визначення меж лісової ділянки; закладка пробної площі (більше 200 дерев, не менше 10% площі виділу); на пробній площі таксація – за способом суцільного переліку. Роботи при статистичному способі: визначення меж лісового масиву; закладка не менше 12 пробних площ (більше 200 дерев) в кутах однакових квадратів; на пробних площах таксація – за способом суцільного переліку. Роботи при окомірновимірювальному способі: визначення меж лісової ділянки; встановлення місць таксації (одне на 3-5 га); інструментальне визначення повноти на кожному місці таксації; окомірне визначення</p>	<p>Лекція</p>	<p>Згідно списку літератури</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.</p>	<p>1-5</p>	<p>Згідно розкладу</p>

інших показників таксації. Роботи при окомірному способі: визначення меж лісової ділянки; встановлення місць таксації (одне на 3-5 га); окомірне визначення всіх показників таксації.					
Тема 16. Організація камеральних робіт, охорона праці. Види камеральних робіт: занесення результатів таксації в базу даних; автоматизований контроль бази даних; формування таксаційних описів; контроль таксаційних описів (замовником); поділ лісового фонду на категорії земель (угіддя); поділ на категорії лісів; поділ на типи лісу; поділ на класи бонітету; поділ на класи віку; поділ на групи віку; поділ на господарські частини; поділ на господарські секції; поділ на віки стиглості; розрахунок лісосік за всіма видами рубок; розрахунок об'ємів побічного користування (недеревними ресурсами, рекреаційного, мисливського і т.п.); розрахунок об'ємів лісовідновлення; розрахунок об'ємів охорони і захисту лісів; розрахунок об'ємів лісогосподарського будівництва і заходів з охорони праці; оцінка економічної ефективності запроєктованих заходів; виготовлення карт лісів; затвердження Проекту ... на 2-ій лісовпорядній нараді.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 17. Проектування головного користування. Визначення, принципи і нормативи головного користування. Вихідні дані розрахунку: розподіл площі і запасу лісів за класами віку, за госпчастинами і за госпсекціями; віки стиглості за госпчастинами і за госпсекціями; перелік виділів пристигаючих, стиглих і перестійних лісів. Способи розрахунку лісосіки для рубок головного користування: рівномірного користування (за оборотом рубки); за станом (за стиглістю); перша вікова; друга вікова; нормальна (за приростом деревини); за умовами експлуатації; для поступових рубок; для вибіркових рубок.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 18. Проектування інших рубок (формування і оздоров-	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного	1-5	Згідно розкладу

<p>лення лісів). Види рубок формування і оздоровлення лісів: рубки догляду (освітлення, прочищення, прорідження, прохідна рубка), санітарні (суцільні, вибіркові), ліквідація захаращення, лісовідновна, переформування, пов'язані з реконструкцією, ландшафтні (рубки догляду, реконструктивні, регулювання співвідношення типів ландшафтів, пейзажні, планування території). Інші заходи з формування і оздоровлення лісів: догляд за підростом, за підліском, за узліссям, за формою стовбура за кроною дерев, прокладення кварталних просік, створення протипожежних розривів. Способи розрахунку лісосіки: за станом (основний), за умовами експлуатації (додатковий).</p>			<p>матеріалу, 2 год.</p>		
<p>Тема 19. Державний облік лісів та державний лісовий кадастр. Державний облік лісів – завдання і суб'єкти проведення. Форми державного обліку лісів: форма 1 – розподіл площі лісового фонду за категоріями земель і за категоріями лісів; форма 2 – розподіл площі лісового фонду і запасу деревини за головними породами (господарствами) і за групами віку; форма 3 – розподіл площі лісового фонду і запасу деревини за основними показниками. Державний лісовий кадастр – завдання і суб'єкти проведення. Форми: 1 – розподіл лісових ділянок за категоріями в межах категорій лісів, 2 – розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за панівними породами та групами віку, 3 – загальні дані про лісовий фонд у розрізі адміністративно-територіальних одиниць, 4 – розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за повнотами та класами бонітетів, 5 – розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за 10-річними віковими періодами.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Згідно списку літератури</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.</p>	<p>1-5</p>	<p>Згідно розкладу</p>
<p>Тема 20. Особливості впорядкування лісів на об'єктах природно-заповідного фонду. Види об'єктів ПЗФ: біосферний заповідник, національний природний парк, регіональний ландшафтний</p>	<p>Лекція</p>	<p>Згідно списку літератури</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.</p>	<p>1-5</p>	<p>Згідно розкладу</p>

<p>парк, заказник, пам'ятка природи, заповідне урочище, дендрологічний парк, парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва. В лісах біосферних заповідників, національних природних і регіональних ландшафтних парків виконується функціональне зонування. Проектування заходів на об'єктах ПЗФ здійснюється лісовпорядною або спеціалізованою проектною організацією.</p>					
<p>Тема 21. Особливості впорядкування гірських лісів. При виділенні гірських лісів враховують лісогосподарський район, висоту над рівнем моря, перепад висот, крутизну схилу. Господарський поділ (лісництва, квартали, виділи) – за водозбірним принципом. Господарське групування – з врахуванням типів лісу, продуктивності і походження лісів. Проектування заходів – з врахуванням транспортної доступності. Способи розрахунку лісосіки – з врахуванням екологічних функцій лісів. Способи проведення заходів – з врахуванням крутизни схилів і стійкості ґрунтів.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
<p>Тема 22. Очікувана ефективність запроєктованих лісовпорядкувальних заходів. Ефективність запроєктованих заходів оцінюється за змінами в якісному стані лісового фонду і обсягами лісокористування на кінець ревізійного періоду (10 років). Показники лісового фонду на початок наступного ревізійного періоду визначаються з урахуванням повної реалізації запроєктованих заходів, що прийняті другою лісовпорядною нарадою. Очікувана ефективність визначається за: площею лісових угідь (категорії земель), біорізноманіттям (кількість видів фауни і флори), запасом деревини за господарствами, площею похідних лісів та плантацій, середнім поточним приростом деревини, густотою лісових доріг, розподілом лісів за класами бонітету і повнотами, та ін.</p>	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

Тема 23. Основні визначення при лісовпорядкуванні. Визначення термінів, які використовуються при лісовпорядкуванні.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 24. Функції державних органів при лісовпорядкуванні. Основні функції державних органів при проведенні лісовпорядкування.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 25. Способи визначення стиглості лісу. Основні способи визначення базових видів стиглості лісу.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 26. Показники «нормального лісу» при лісовпорядкуванні. Підходи до формування «нормального лісу» при веденні лісового господарства.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 27. Показники ідентифікації лісових ділянок при лісовпорядкуванні. Основні показники, які є підставою для ідентифікації лісових ділянок.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 28. Способи проведення знімальних робіт. Основні вимоги, інструменти та порядок проведення знімальних робіт при лісовпорядкуванні.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 29. Способи проведення таксаційних робіт. Основні вимоги, інструменти та порядок проведення таксаційних робіт при лісовпорядкуванні.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 30. Застосування прийнятих способів під час таксації лісу. Основні вимоги, інструменти та порядок проведення таксації лісів при лісовпорядкуванні різними способами.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 31. Застосування методу класів віку при лісовпорядкуванні. Основні підходи до застосування методу класів віку при лісовпорядкуванні.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 32. Застосування ділянкового методу та перманентного лісовпорядкування. Основні підходи до застосування ділянкового методу та перманентного лісовпорядкування.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 33. Способи розрахунку розмірів головного користування при лісовпорядкуванні. Основні способи розрахунку розмірів головного користування.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

Тема 34. Визначення щорічного розміру користування за видами рубок. Основні способи розрахунку розмірів користування при лісовпорядкуванні.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 35. Визначення розміру користування за іншими видами користування. Основні способи розрахунку розмірів інших видів користування при лісовпорядкуванні.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 36. Особливості упорядкування природо-охоронних лісів. Основні способи упорядкування природо-охоронних лісів.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 37. Особливості упорядкування рекреаційно-оздоровчих лісів. Основні способи упорядкування рекреаційно-оздоровчих лісів.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 38. Особливості упорядкування дубових і ялинових лісів. Основні способи упорядкування дубових і ялинових лісів.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 39. Особливості упорядкування захисних лісів. Основні способи упорядкування захисних лісів.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 40. Особливості упорядкування мисливських угідь. Основні способи упорядкування мисливських угідь.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Усне опитування, самостійна робота, реферат, доповідь, дистанційне навчання – тести, залік, Усна відповідь – 5 балів, доповідь-презентація – 50 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Відповіді на тести дистанційного навчання (25 питань, правильна відповідь – 4 бали)				
Семінарські заняття	Усні відповіді, реферат, виступ, тести, доповідь, дистанційне навчання.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовними модулями (оцінювання роботи студента під час практичних занять; поточне тестування після вивчення розділу; реферат)				
7. Політика курсу					
<p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях, поточному тестуванні, самостійній роботі (реферати, презентації). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Вимоги викладача. Кожен викладач ставить студентам систему вимог та правил поведінки студентів на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт, тестових завдань. Все це гарантує високу ефективність навчального процесу і є обов'язковим для студентів.</p>					

8. Рекомендована література

Базова

1. Гірс О.А. Лісовпорядкування / О.А. Гірс, Б.І. Новак, С.М. Кашпор – Вид. 2-ге, випр. та доп. – К.: Фітосоціоцентр, 2013. – 435 с.
2. Гром М.М. Лісовпорядкування: навч. посібник / М.М. Гром. – Львів: НЛТУ України, 2013. – 264 с.
3. Анучин Н.П. Лесоустройство. – М.: Изд-во с.-х. лит-ры, 1962. – 448 с.
4. Байтин А.А. Лесоустройство. – М.: Лесная промышленность, 1974. – 160 с.
5. Зеленський М.Н. Стигlostі лісу: конспект лекцій. – Львів : УкрДЛТУ, 2001. – 52 с.
6. Мурахтанов Е.С. Лесоустройство / Е.С. Мурахтанов, Н.А. Моисеев, Н.И. Мороз, Д.П. Столяров. – М.: Лесная промышленность, 1983. – 344 с.

Допоміжна

7. Гірс О.А. Лісовпорядкування / О.А. Гірс, Б.І. Новак, С.М. Кашпор – К.: Арістей, 2004 – 324 с.
8. Гром М.М. Впорядкування мисливських угідь: навч. посібник / М.М. Гром. – Львів: УкрДЛТУ України, 2003. – 106 с.
9. Ермаков В.Е. Лесоустройство. – Минск, 1982. – 320 с.
10. Лісотаксаційний довідник / Відповід. за вип. Кашпор С.М., Строчинський А.А. – К.: Виниченко, 2013. – 496 с.
11. Критерії та індикатори сталого розвитку лісової галузі України. Метод. рекомендації з питань ведення та управління лісовим господарством. – К.: Нора-прінт, 2003. – 138 с.
12. Методика визначення розрахункової лісосіки. – Київ: Держкомлісгосп України, 2001. – 4 с.
13. ДСТУ 3534-97 Знаки натуральні лісовпорядні і лісогосподарські. Загальні вимоги. – Київ: Держстандарт України, 1998. – 26 с.
14. Пробні площі лісовпорядні. Метод закладання. СОУ 02.02.-37-476:2006. – К., Мінагрополітики України, 2006. – 32 с.

Ресурси мережі Інтернет

15. Лісовий кодекс України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3852-12>.
16. Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2007-%D0%BF>.
17. Інструкція з впорядкування лісового фонду України (частина 1). Польові роботи. Режим доступу: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=119314&cat_id=104547.
18. Інструкція з впорядкування лісового фонду України (частина 2). Камеральні роботи. Режим доступу: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=119323.
19. Порядок спеціального використання лісових ресурсів. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2007-%D0%BF>.
20. Правила рубок головного користування в гірських лісах Карпат. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929-2008-%D0%BF>.
21. Правила поліпшення якісного складу лісів. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-%D0%BF>.
22. Санітарні правила в лісах України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-95-%D0%BF>.
23. Правила відтворення лісів. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2007-%D0%BF>.

Викладач, професор _____ Ю.С. Шпарик